

СОЦИАЛНАТА РАБОТА КАТО ДЕЙНОСТ И ОБЩЕСТВЕНА ПРАКТИКА

Тодор Минев

1. ДЕФИНИРАНЕ НА СОЦИАЛНА РАБОТА

Социалната работа може да се разглежда като една от разновидностите на човешката дейност, чиято най-обща насока е да направи по-добър живота на хората, намиращи се в ситуация на житейско неблагоприятие. Това означава да се помага както на отделния човек, така и на семейства, групи и общности, изпаднали в беда, криза, риск или нужда.

Социална работа се отнася до подобряване на живота на всеки член на обществото като оказваната помощ търпи промяна, съобразно географските, социално икономически, народопсихологически и политически условия на живот, като се влияе и от индивидуалното развитие на хората и техните общности. През различните етапи от историческото развитие социалното подмагане намира своето начало в помощ за спасяването на рода, преминава в оказване на жизнена помощ за ближния, намира разнообразни форми на благотворителност и подкрепа и накрая достига до институционализирането и превръщането на дейността по подобряване живота на хората в елемент от функционирането на държавата, респ. политика и практики.

www.home.novoch.ru/azazel/texts/teory/html/.

Едно от сполучливите определения за социалната работа е, че тя е "...дейност, насочена към оказване на помощ на хора, които се нуждаят от нея и са неспособни без нея да разрешат жизнените си проблеми, а в много случаи и да живеят". Основы социальной работы, коллектив, 2003; <http://www.angelfire.com/ny3/socialwork.html>.

Казано с други думи, социалната работа предлага на хората помощ за по-ефективно социално функциониране, постигане на личностно значимите цели и установяване на равновесие между индивидуалната жизнена дейност и условията на средата. Основен приоритет е предоставянето на помощи и услуги¹ на тези индивиди, семейства и групи,

¹ Съобразно смисъла на Закона за социално подпомагане.

които се намират в ситуация на житейско неблагополучие и безпомощност.

2. СЪДЪРЖАТЕЛНИ ХАРАКТЕРИСТИКИ НА СОЦИАЛНАТА РАБОТА

За да опишем съдържателните характеристики на социалната работа, би следвало да дешифрираме разбирането за неблагополучие в индивидуалната жизнена реалност и на тази основа да изведем логическа схема на съдържателните елементи и процесуални подходи в конструкцията на помагачата дейност.

Най-общо казано, неблагополучието предполага неуспех, несполука и/или пропадане в трудна до нерешима житейска ситуация, водеща до преживяване нещастие, гибел, безисходица, слабост и т.н.

Неблагополучието може да бъде провокирано от разнообразна палитра на обективни и/или субактивни фактори, напр. социални и професионални промени и/или проблеми, прекеждия, бедствия, неволя, пропуски, грешки, недостатъци и т.н. ситуации, с които човекът не може да се справи. В крайна сметка се стига до фрустриране на потребностите на индивида и невъзможност за намиране на изход от натрупаните индивидуално-значими проблеми.

На основата на водещите проблеми, провокиращи неблагополучието и доминиращите психически и поведенчески ефекти от тяхното наслояване, можем да отдефинираме и няколко характерни за ситуациящите аспекти:

- Материално-битово неблагополучие
- Финансово-икономическо неблагополучие
- Здравно-физическо неблагополучие
- Социално-статусно неблагополучие
- Психично-поведенческо неблагополучие
- Семейно-ресурсно неблагополучие

Житейското неблагополучие не може да бъде разбирано като константно състояние, предполагащо фиксирани житейски характеристики. Това е така, защото различните хора преживяват жизнените промени по различен начин. Напр. богат не значи щастлив или пък овдовял не винаги значи нещастен, а доста често безработен не значи работлив и обратното. В индивидуално-психологичен план неблагополучието може да бъде разглеждано като съвкупност от преживявания, които отразяват отношението

на човека към фрустрираните потребности, ситуацията за безизходица и усещането за безпомощност.

Независимо от индивидуалните характеристики на всеки един случай, можем да обобщим, че **първопричина за неблагоприятното на хората са дефицитите в индивидуалната жизнена реалност**, разбирани като причини, фактори и условия, провокиращи фрустрирането на потребностите и в крайна сметка, водещи до загуба на равновесието между индивидуалната жизнена дейност и условията на живот. По такъв начин хората изпадат в състояние на невъзможност да задоволяват своите нужди и да постигат личните си цели – ситуация, която крие риск от последващ разпад на уменията за социално вграждане.

Съобразно своята детерминираност, дефицитите в индивидуалната жизнена реалност условно могат да бъдат диференцирани в две основни групи:

- **Обективно обусловени дефицити**, предизвикани от независещи от човека обстоятелства, напр. заболявания и физически увреждания; възраст; безработица; етническа принадлежност; семейна подкрепа; бедност; бедствия; гибел и т.н. условия, които не намират причинно следствена връзка с личността и поведението на конкретния индивид.

- **Субективно обусловени дефицити**, провокирани от личностната нагласа, способностите, уменията, поведението и взаимоотношенията на индивида. Това са случаи, при които се очаква отделният човек и сам да се справи, но това не се случва по ред субективни причини, предполагащи недостатъчна социална компетентност, неадекватни умения за социално вграждане и занижена личностна зрялост, деструктивни поведенчески модели или характерови особености.

На основата на разбирането за първопричините за жизненото неблагоприятно на хората, можем да определим и общата насоченост на помагащата дейност, като своеобразен отговор на обществото по отношение нуждите на хората в социално неравностойно положение.

В случаите на обективно обусловени нужди се очаква предлагането на материална и институционална помощ, разбирана като парично подпомагане, жилищно устройване, здравно обезпечаване, трудова заетост, правно-административна подкрепа и т.н. **варианти за подпомагане на условията на живот**.

В случаите на субективно обусловени нужди се очаква предлагането на социално-педагогическа помощ, разбирана като „помощ за самопомощ“, предполагаща образование, професионална квалификация,

психо-социална рехабилитация и т.н. **възможности, свързани с развитието на личностния капацитет на нуждаещите се.**

Представената стенографска схема на съдържателните характеристики на социалната работа на пръв поглед изглежда елементарна със своите четири обобщени компоненти:

- Материално и здравно подпомагане
- Институционална защита
- Обучение и образование
- Психологическа подкрепа

На практика тази схема не е елементарна, защото проблемите на хората не са универсални, а имат индивидуален характер, при който се наблюдава вплитане на множество фактори и условия, спомагащи или затрудняващи ефектите от предлаганата помощ. Н. Петрова отбелязва, че да се дефинира същността на социалната работа като помощ, реализирана от страна на обществото за решаване на социалните проблеми на неговите членове, е изключително трудно, защото нейната резултатност е в зависимост от множество специфични условия (Петрова, 2001):

- Конкретния социален проблем.
- Възрастовите особености на нуждаещия се.
- Специфичните личностни особености и индивидуална житейска история.
- Социално-икономически условия в конкретния регион, населеното място и непосредственото социално обкръжение.
- Народопсихологични, етнически, религиозни, морални и др. културални особености.
- Равнището на компетентност на социално-помагащите институции и организацията на междуинституционалните връзки.

За да бъде ефективна социалната работа, тя се реализира като сложен пъзел от помагащи дейности, предполагащи парично подпомагане, битово устройване, институционално обслужване, защита, консултиране, информиране, посредничество, обучение, терапия и пр. По този повод се налага и изводът, че социалната работа не е количествен сбор от предопределени услуги² и още по-рядко само една от тях. Същевременно особена значимост за нейната резултатност има и институционалният и организационен капацитет на гражданската общност и не на

² Вж. Н. Петрова.

последно място, актуалните национални и регионални приоритети, политики и стратегии. Това е така, защото обществото и респ. гражданската общност не са абстрактни понятия, а имат конкретни измерения – нашето село или нашият град с техните реално съществуващи институции, специалисти и възможности за помощ и подкрепа.

3. ЦЕЛЕПОЛАГАНЕ И ОРГАНИЗАЦИЯ НА СОЦИАЛНАТА РАБОТА

Целите са основен структурен компонент в обяснителния модел на социалната работа. От тяхното коректно дефиниране зависи начинът на организация и практическа реализация на помагащата дейност.

Целеполагането е основна управленска функция, ориентираща субектите на помагащата дейност във времето и социалното пространство. Предполага насочването на социално помагащата дейност в съответствие с потребностите на гражданската общност от социално-адекватни услуги и обосноваване на тяхната ресурсната обезпеченост и достижимост, в съответствие с наличния потенциал на организацията – доставчик на същите тези услуги (община, институция, неправителствена организация...).

Понятието “**цели**” означава “...конкретни крайни желани резултати, които организацията желае да достигне в процеса на съвместната работа”³. Всички организационни структури и дейности са **многоцелеви**. Съществуват икономически, социални, маркетингови, иновационни, инвестиционни и др. цели. Съдържателните характеристики и взаимно-обусловеност на целевите особености предопределят предназначението и структурата на дейността.

За да бъде постигнат желаният ефект от съответстващата на целите дейностна практика, **целите** трябва да съответстват на реалните потребности на хората и на възможностите на организацията. Зад тези “реално достижими цели” откриваме и необходимостта от прагматична **стратегия** за достигане на целите.

Стратегията, на свой ред, представлява “...политика, разработена въз основа на целеполагане, предвиждане на бъдещото развитие, прогнозиране на процесите и резултатите от дейността и техните

³ Вж. по подр. www.marketing.bg (целеполагане).

последствия, потребностите от ресурси и пътищата за достигане на целите.”⁴

Целите и стратегията на помагащите дейности са взаимосвързани и промените в едното директно водят до промени в другото. В крайна сметка, основната задача е да бъдат постигнати конкретни крайни резултати в актуалната ситуация. Затова коректното формулиране на съдържателните и организационните характеристики на целите на социално-помагащата дейност дава възможност за ефективно определяне на изходните позиции и съответстваща реализация на капацитета на социално-помагащата система.

Постигането на адекватна взаимосвързаност на социално-помагащите **цели и стратегии и респ.** тяхната съгласуваност и съподчиненост, налага съобразяване с множество фактори и условия, познаването на които в решаваща степен предопределят и ефективността от помагащата дейност. Това предварително условие изисква съобразяване със следните **обективни предпоставки**:

- Социалната работа е насочена към хората, намиращи се в ситуация на житейско неблагоприятие и безпомощност.

- Социалната работа е помощ за по-ефективно социално функциониране, постигане на личностните цели и установяване на равновесие между индивида и условията на средата.

- Първопричина за неблагоприятието на хората са дефицитите в индивидуалната жизнена реалност: обективно обусловени дефицити и субективно обусловени дефицити.

- В случаите на обективно обусловени нужди се очаква предлагането на материална помощ, разбирана като подобряване на условията на живот.

- В случаите на субективно обусловени нужди се очаква предлагането на социално-педагогическа помощ, разбирана като „помощ за самопомощ”, т.е. възможности, свързани с развитие на личностния ресурс на нуждаещите се.

- Социалната работа не е количествен сбор от предопределени услуги и още по-рядко само една от тях.

- Социалната работа е държавна дейност и държавата определя условията за нейната реализация – чрез закони, финансиране, подготовка на специалисти, научни изследвания и т.н. Дори и когато помощта

⁴ www.marketing.bg (целеполагане).

се реализира от частни организации и с частни средства, държавата си запазва правото на контрол за законност и хуманност;

- Получаването на помощ и подкрепа е доброволна дейност и никой не може да бъде принуждаван да ползва такава.

Главната цел на социалната работа е осигуряването на качествен стандарт на живот на всички членовете на обществото, чрез реализиране на ефективни политики и стратегии, гарантиращи равновесие между индивидуалната жизнена дейност и условията на средата и защита от жизнено неблагоприятие. Означава подпомагане на индивидите, общностите и групите в процеса на тяхната интеграция и социална адаптация, както и разрешаването на техните социални и личностни проблеми⁵. Това е онази важна цел в управлението и организацията на обществото, за реализирането на която социално-помагащата практика може само да допринесе в достатъчна степен, без да се очаква да я реализира изцяло. Прагматичната интерпретация на формулираната главна цел предполага необходимостта от нейното дешифриране на операционално ниво.

Операционалната цел на социалната работа е да се промени живота на хората, които не са в състояние самостоятелно да решат проблемите си и да се променят социалните условия, за да се поддържа неблагоприятието в поносими граници.

В съответствие с така формулираната операционална цел⁶ бихме могли да ранжираме и очаквания резултат от реализацията на социално-помагащата дейност⁷:

- Подобряване на условията на живот, разбрано като социална промяна.

- Оптимизация на управлението и организацията на помагащите дейности, разбрано като институционална промяна

- Повишаване на личностния и поведенчески ресурс на хората в нужда, разбрано като личностна промяна.

Визираните аспекти на операционализираната цел на социалната работа закономерно съществуват в условията на триединство. Липсата или подценяването на който и да било от тях крие риск от обезсмисляне на останалите два и води до самоцелно разходване на средства и човешки ресурс в помагащия процес.

⁵ Вж. също **Леков**, 2002.

⁶ Вж. също **Леков**, 2002.

⁷ Вж. **Петрова**, **Н.** Вж. също **М. Тодорова**.

4. СОЦИАЛНАТА РАБОТА В СХЕМАТА НА ОБЩЕСТВЕНИТЕ ОТНОШЕНИЯ

Конституционална рамка на социалната работа.

Осигуряването на качествен стандарт на живот на всички членовете на обществото и гарантирането на защита от жизнено неблагоприятие чрез реализиране на ефективни политики и практики намира своето основание в Конституцията на Република България, чиито разпоредбите имат непосредствено действие и другите закони не могат да ѝ противоречат.

Още в **Преамбюла** на Конституцията се прокламират общочовешките ценности, които имат основополагаща значимост за процеса на реализация на социално-помагащите политики и практики:

- Свобода, мир, хуманизъм, равенство, справедливост и търпимост.
- Издигането на правата на личността, нейното достойнство и сигурност във върховен принцип.
- Опазване на националното и държавното единство и решимост за създаване на демократична, правова и социална държава.

Тези общонационални ценности намират прагматична интерпретация като **основни начала** на Българската конституция (Глава първа), където откриваме изначалните основания за обосновката на главните принципи в процеса на изграждането, организацията и реализирането на социално-помагащите дейности:

- Република България гарантира живота, достойнството и правата на личността и създава условия за свободно развитие на човека и на гражданското общество.
- Всички хора се раждат свободни и равни по достойнство и права. Не се допускат никакви ограничения на правата или привилегии, основани на раса, народност, етническа принадлежност, пол, произход, религия, образование, убеждения, политическа принадлежност, лично и обществено положение или имуществено състояние.
- Семейството, майчинството и децата са под закрила на държавата и обществото.
- Трудът се гарантира и защитава от закона.

Подобряването на живота на всички членове на обществото и гарантирането на защита от жизненото неблагоприятие, намира конституционална обвързаност и последваща конкретизация в **Основните права и задължения на гражданите** (Глава втора):

- Всеки има право на живот. Никой не може да бъде подлаган на мъчение, на жестоко, безчовечно или унижаващо отношение, както и на насилствена асимилация.

- Всеки има право на лична свобода и неприкосновеност. Всеки има право на защита срещу незаконна намеса в личния и семейния му живот и срещу посегателство върху неговата чест, достойнство и добро име.

- Изучаването и ползването на българския език е право и задължение на българските граждани. Гражданите, за които българският език не е майчин, имат право наред със задължителното изучаване на българския език да изучават и ползват своя език.

- Свободата на съвестта, свободата на мисълта и изборът на вероизповедание и на религиозни или атеистични възгледи са ненакърними. Никой не може да бъде преследван или ограничен в правата си поради своите убеждения, нито да бъде задължаван или принуждаван да дава сведения за свои или чужди убеждения.

- Всеки има право да изразява мнение и да го разпространява. Това право не може да се използва за накърняване на правата и доброто име на друго и за призоваване към насилствена промяна на конституционно установения ред.

- Всеки има право да търси, получава и разпространява информация. Осъществяването на това право не може да бъде насочено срещу правата и доброто име на другите граждани, както и срещу националната сигурност, обществения ред, народното здраве и морала.

- Гражданите могат свободно да се сдружават. Забраняват се организации, чиято дейност е насочена срещу суверенитета, териториалната цялост на страната и единството на нацията, към разпалване на расова, национална, етническа или религиозна вражда, към нарушаване на правата и свободите на гражданите.

- Гражданите имат право на жалби, предложения и петиции до държавните органи.

- Брактът е доброволен съюз между мъж и жена. Законен е само гражданският брак. Съпрузите имат равни права и задължения в брака и семейството.

- Отглеждането и възпитанието на децата до пълнолетието им е право и задължение на техните родители и се подпомага от държавата. Жената майка се ползва от особената закрила на държавата. Децата, родени извън брака, имат равни права с родените в брака.

- Децата, останали без грижата на близките си, се намират под особена закрила на държавата и обществото.

- Гражданите имат право на труд. Държавата се грижи за създаване на условия за осъществяване на това право(4). Никой не може да бъде заставян да извършва принудителен труд.

- Гражданите имат право на обществено осигуряване и социално подпомагане. Старите хора, които нямат близки и не могат да се издържат от своето имущество, както и лицата с физически и психически увреждания се намират под особена закрила на държавата и обществото.

- Гражданите имат право на здравно осигуряване, гарантиращо им достъпна медицинска помощ, и на безплатно ползване на медицинско обслужване при условия и по ред, определени със закон. Никой не може да бъде подлаган принудително на лечение и на санитарни мерки освен в предвидените от закона случаи.

- Всеки има право на образование. Училищното обучение до 16-годишна възраст е задължително. Основното и средното образование в държавните и общинските училища е безплатно. Държавата насърчава образованието, като създава и финансира училища. Тя упражнява контрол върху всички видове и степени училища.

- Всеки гражданин има право на защита, когато са нарушени или застрашени негови права или законни интереси. Основните права на гражданите са неотменими. Не се допуска злоупотреба с права, както и тяхното упражняване, ако то накърнява права или законни интереси на други.

- Гражданите са длъжни да спазват и изпълняват Конституцията и законите. Те са длъжни да зачитат правата и законните интереси на другите. Религиозните и другите убеждения не са основание за отказ да се изпълняват задълженията, установени в Конституцията и законите.

Актуално състояние на качеството на живот на хората

Осигуряването на социалното благополучие на хората и отреагирането на причините, провокиращи ситуацията на жизнено неблагоприятно благополучие, са от особена важност за държавата по посока изменение на действителността, която незадоволените нужди на голяма част от населението поддържа. Основанията са няколко:

- а) Нарастване на общото обедняване на населението в България.
- б) Неблагоприятното развитие на трудовата заетост и заплащане на труда.

в) Недостатъчен капацитет на социалните фондове.

г) Маргинализирането на големи групи от хора и развитие на социалната патология, която крие риск за криминализиране и виктимизиране на много хора.

д) Стихийни промени в организацията и управлението на социално-помагащите институции.

е) Неясни приоритети в социалната политика на държавата.

Тези изменения се възприемат като изключително опасни. Бихме могли да отбележим, че ако причините за социалното неблагоприятие на хората са в хаотично състояние, още по-хаотични са схващанията за адекватно реагиране на поддържащите го причини. Мерките за превенция са недостатъчно ефективни, понякога даже благоприятстват маргинализацията на големи групи хора и формирането на устойчиви нагласи за живот за сметка на обществените фондове, като нерядко това се съпътства с криминализация на социално-неравностойната личност. В други случаи се наблюдава механично пренасяне на чуждестранен опит и/или самоцелно разхищаване на финансови средства и човешки ресурс.

След влизането на България в ЕС, на дневен ред все още стои въпросът за изясняване на социалната политика на държавата и необходимостта от обща стратегия за подобряване на живота на хората, разбирана като конкретизация на политическата платформа. Това поставя пред държавата и респ. държавните институции и общински структури, следните въпроси:

а) Да се обоснове потребността от глобална стратегия с ясни и надеждно обосновани приоритети.

б) Да се определят основните цели на тази стратегия, чиято реализация и очаквани резултати да намерят конкретно разположение във времето.

в) Да се посочат средствата за реализиране на стратегията.

Намирането на валидни отговори на тези въпроси предполага операционализиране на понятието социална политика.

Социалната политика на държавата

Социалната политика съставляват ръководните идеи за развитието на социалното законодателство и неговото прилагане. Тя очертава основните насоки на промените, които се налагат в организацията и управлението на социално-помагащата практика, критериите за преценка на действащите подходи, форми, средства за социална закрила и социални

услуги, принципите за интеграция на хората в неравностойно социално положение и гарантиране на човешките права. Ефективната социална политика е чужда на конюнктурността, политизацията и субективизма. Тя се изгражда върху основата на обективната оценка на закономерностите в динамиката на качеството на живот, актуалния ръст и тенденциите в схемата на социалната несправедливост.

Осъществяваната на социалната политика предполага планирането на система от мерки от общодържавен, регионален и обществен характер за осигуряване на качество на живот на хората и ограничаване на причините, водещи до неблагоприятия в жизнената реалност и действия на държавата, държавните институции, обществените формирания и гражданите по тяхното прилагане.

От това следва, че социалната работа намира двукомпонентна взаимнозависима реализация:

- 1) система от мерки и
- 2) система от действия.

Резултатността на помощта и закрилата обхваща широка социално-политическа проблематика и проблеми на социалното, гражданското и административното законодателство. Системата от мерки не е задължително да бъде насочена непосредствено към социалната неравнопоставеност. Детерминиранияте мерки и обезпечаващите ги дейности могат да бъдат от най-общ социален, икономически или културен характер или пък ограничени по своя обхват и предмет.

От позицията на прагматичния анализ на резултатността на актуалните социално-помагачи политики и практики, можем да обобщим, че социалната работа, разглеждана в схемата на обществените отношения, е дейност, която засяга социалната и обществената системи, които са взаимосвързани. Целта на помагачата дейност е да приглуши, намали социалната несправедливост и да поддържа в поносими граници явления като бедност, дискриминация, дезинтеграция и т.н. Реално достижимото очакване за социална справедливост би могло да бъде постигнато по пътя на последователната реализация на няколко основни **стратегически линии**:

- Социално подпомагане
- Пенсионно осигуряване и социална закрила на наемния труд
- Обезщетяване при безработица
- Социално и здравно осигуряване

- Гарантиране на равни възможности в образованието, професионалното обучение, здравеопазването, общественото обединяване
- Предоставяне на социални услуги
- Закрила на децата
- Социална интеграция на хората в неравностойно социално положение

На практика тези стратегии съставляват главните съдържателни характеристики на последователната социална политика. Резултативността на социално-адекватните стратегии гарантират ефективността на социалната политика при условие, че тяхната реализация е обезпечена със съответстващи на нуждите на практиката програми, планове за действие и т.н., които се осъществяват на всички равнища на социалната работа в условията ефективна организация и управление.

ОБОБЩЕНИЕ

Социалната работа следва политиката на държавата под формата на закони, наредби, правилници и др., като тяхна конкретизация са националните стратегии за социално подпомагане, съдържащи се в система от мерки и действия, осигуряващи социално благополучие и контролиращи социалното неблагополучие в поносими граници. Тези мерки и действия могат да бъдат разгледани в три основни направления:

- Организирана и целенасочена дейност в държавния сектор и съответните институции.
- Организирана и целенасочена дейност в неправителствения сектор.
- Организирана и целенасочена (неорганизирана и инцидентна, стихийна) дейност на обществени начала под формата на доброволчески труд, благотворителни акции, дарения и други форми на алтруизъм.

ИЗПОЛЗВАНА ЛИТЕРАТУРА

1. *Леков, К.* Основи на социалната работа. Благоевград, 2002.
2. *Митева, П.* Очи в очи. Благоевград, 2000.
3. Основы социальной работы, коллектив. М., 2003.
4. *Паризов, П.* Организация и управление на социалните дейности. Благоевград, 2000.
5. *Петрова, Н.* Основи и методи на социалната работа. С., 2001.
6. Социална закрила и социални услуги 2007. С., 2007.
7. *Тодорова, М.* Помагало по методи на социалната работа. В. Търново, 2005.

8. *Трашлиев, Р., Г. Колев, Иц. Держан.* Детето като проблем на социалната работа. Шумен, 2005.
9. <http://www.angelfire.com/ny3/socialwork.html>
10. www.home.novoch.ru/~azazel/texts/teory/html
11. www.marketing.bg

СОЦИАЛНАТА РАБОТА КАТО ДЕЙНОСТ И ОБЩЕСТВЕНА ПРАКТИКА

ТОДОР МИНЕВ

Резюме

Социалната работа предлага на хората помощ за по-ефективно социално функциониране, постигане на личностно значимите цели и установяване на равновесие между индивидуалната жизнена дейност и условията на средата. Основен приоритет са тези индивиди, семейства и групи, които се намират в ситуация на житейско неблагополучие и безпомощност.

SOCIAL WORK AS ACTIVITY AND SOCIAL PRACICE

TODOR MINEV

Summary

Social work offers people help in more efficient social functioning, achieving personally significant goals and setting a balance between individual life and the conditions of the environment. Main priority is given to those individuals, families and groups that are in a situation of hardship and helplessness.